

MINISTARSTVO RADA, MIROVINSKOGA
SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

Vrednovanje djelotvornosti, učinkovitosti i učinka OPULJP-a 2014. – 2020.

Grupa 7: Društveno poduzetništvo

Sadržaj

01

Uvod

Predstavljanje tima
stručnjaka i svrhe
vrednovanja

02

Metodologija

Opis korištene
metodologije

03

Relevantnost

Evaluacijski nalazi i
preporuke

04

Djelotvornost

Evaluacijski nalazi i
preporuke

05

Učinkovitost

Evaluacijski nalazi i
preporuke

06

Učinak

Evaluacijski nalazi i
preporuke

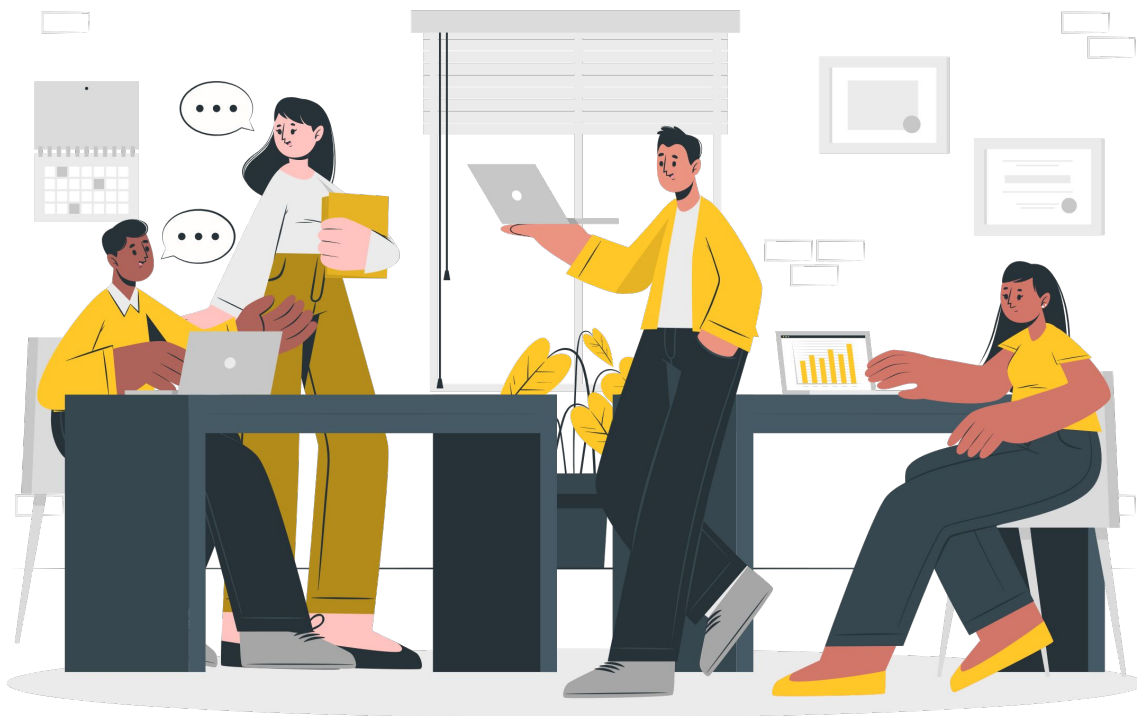
07

Naučene lekcije

Diskusija

Stručnjaci Grupe 7

- **Thomas Vasseur**, ključni stručnjak 1: stručnjak za vrednovanje i voditelj tima
- **Vanja Hazl**, ključna stručnjakinja 2: stručnjak za vrednovanje
- **Teodor Petričević**, ključni stručnjak 3: stručnjak za posebno područje obuhvaćeno predmetom nabave

MINISTARSTVO RADA, MIROVINSKOGA
SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

Opseg i svrha vrednovanja

- Evaluacija društvenog poduzetništva procjena je relevantnosti, učinkovitosti, djelotvornosti i učinka provedenog u okviru SC-a 9.v.1 *Povećanje broja i održivosti društvenih poduzeća i njihovih zaposlenika* te Strategije razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine
- Odnosi se na razdoblje od početnog datuma prihvatljivosti OPULJP-a (1. siječnja 2014.) do ugovorenog *cut-off* datuma, 31. prosinca 2020. godine
- Specifični ciljevi evaluacije bili su:
  - dati usporedbu planiranih i provedenih aktivnosti u okviru SC-a 9.v.1 i na taj način procijeniti pokazatelje na razini SC-a
  - spoznati i vrednovati proceduralne prakse i metodologiju provedbe
  - ocijeniti i procijeniti uspostavljenu provedbenu strukturu i njezinu učinkovitost u provedbi planiranih PDP-ova i operacija u okviru SC 9.v.1 te povezanosti sa Strategijom razvoja društvenog poduzetništva
  - analizirati aktivnosti Strategije razvoja društvenog poduzetništva
  - doprinijeti kvaliteti novog OP-a koji se planira izraditi za iduće financijsko razdoblje (razdoblje 2021. – 2027.)

Opseg vrednovanja

Oznaka SC	Postupak dodjele (PDP/izravna dodjela sredstava)	Vrsta postupka dodjele	Ukupna vrijednost (alokacija) objavljenog poziva - bespovratna sredstva (HRK)	Ukupna ugovorena sredstva ²⁸	Broj potpisanih ugovora	Projekti/ operacije u provedbi	Završeni projekti/ operacije
9.v.1	Poticanje društvenog poduzetništva	Otvoreni postupak / privremen i poziv	10.374.993,15 kn	9.922.737,39 kn	18 (1 raskinut)	0	17
9.v.1	Promicanje društvenog poduzetništva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, organizacija civilnog društva i zadruga braniteljske i stradalničke populacije iz Domovinskog rata	Izravna dodjela sredstava	2.132.440,00 kn	2.132.439,98 kn	1	0	1
9.v.1	Jačanje poslovanja društvenih poduzetnika – faza I.	Otvoreni postupak / trajni poziv	100.010.000,00 kn	58.839.129,26 kn	51 (1 raskinut)	50	0

- Do 31. prosinca 2020. ugovoreno 70 projekata u vrijednosti od 71.408.336,67 HRK, a dio je projekata još uvijek u postupku ugovaranja

Metodologija

- Interdisciplinarna i participativna metodologija koja kombinira kvalitativne i kvantitativne metode
  - Istraživanje za stolom
  - Anketno istraživanje
  - Polustrukturirani intervjui
  - Studije slučaja
  - Fokus grupe
- Završno izvješće o provedenom vrednovanju

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

Europska unija
Zajedno do fondova EU

UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

MINISTARSTVO RADA, MIROVINSKOGA
SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

EVALUACIJSKI

NALAZI

I PREPORUKE

Relevantnost

E

1. U kojem socioekonomskom kontekstu se provode intervencije usmjerene na razvoj i jačanje društvenog poduzetništva?

P

2. Postoji li odgovarajući sustavni okvir za poslovanje društvenih poduzetnika u Republici Hrvatskoj?

Relevantnost

KLJUČNI NALAZI

- Planirane intervencije SC-a 9.v.1. promijenile su se u nekoliko navrata kako bi se prilagodile promjenama u socioekonomskom kontekstu (ekonomski oporavak, pad nezaposlenosti i povećana zaposlenost)
- Sve veća potražnja za socijalnim uslugama i specifičnim programima za osobe u nepovoljnoj socijalnoj situaciji; nije još moguće dati cjelovitu sliku o broju društvenih poduzeća, djelatnostima kojima se bave i njihovom razvoju
- Pandemija bolesti COVID-19 imala je utjecaj i na društvena poduzeća

Relevantnost

KLJUČNI NALAZI

- OP 2021. - 2027. - usklađen s globalnim i europskim trendovima i inicijativama; odgovara na potrebe i probleme ciljnih skupina
- EK pokazuje veliki interes za društveno poduzetništvo; OPULJP i Strategija razvoja društvenog poduzetništva usklađeni su s ciljevima i mjerama strategije Europa 2020, Inicijative za društveno poslovanje i ESIF
- Okvirni broj aktivnih i potencijalno novih društvenih poduzetnika: 75-526, nema evidencije ili registra

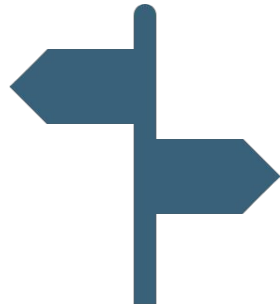
Relevantnost

KLJUČNI NALAZI

- Institucionalni okvir - najmanje razvijen element ekosustava; OCD najaktivnija uloga u razvoju ekosustava - financijska i nefinancijska podrška, programi vidljivosti društvenih poduzeća, razvoj sustava za mjerenje i upravljanje društvenim utjecajem
- U RH ne postoji poseban zakonski akt koji definira ili regulira društveno poduzetništvo
- Najznačajniji pomak u razvoju ekosustava očekivan je usvajanjem i implementacijom Strategije razvoja društvenog poduzetništva

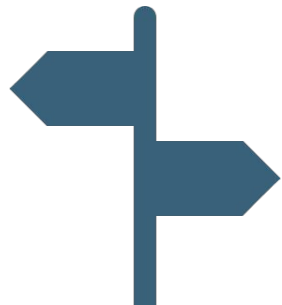
Relevantnost

PREPORUKE

1. Kontinuirano praćenje i analiza društveno ekonomskog konteksta; u proces potrebno uključiti široki raspon dionika; osigurati sredstva za istraživanje društvenog poduzetništva u RH (centar za podršku razvoju politike društvenog poduzetništva).
2. Sveobuhvatan pristup razvoju društvenog poduzetništva zahtijeva sinergiju i uključenost područja društvenog poduzetništva u provedbene politike i strateške dokumente Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine koji će pridonijeti razvoju poduzetništva, aktivne politike zapošljavanja i socijalne politike.
3. Posljedice pandemije bolesti COVID-19 moraju biti uzete u obzir prilikom planiranja intervencija u narednom programskom razdoblju.

Relevantnost

PREPORUKE

4. OP 2021. - 2027. mora biti minimalno usklađen s preporukama završnog izvješća Inicijative za društveno poslovanje, Akcijskim planom za društvenu ekonomiju i preporukama ovog evaluacijskog izvješća.
5. Fokus OP 2021 .- 2027. treba biti na jačanju i podršci daljnjem razvoju postojećih društvenih poduzeća, poticanju novih društveno-poduzetničkih pothvata i projekata i kontinuiranoj podršci potpornih organizacija društvenim poduzećima kroz otvorene PDP-e i financijske instrumente.
6. Jasno treba definirati uloge MROSP, MINGOR, MF, MHB i drugih institucija poput HBOR, HAMAG-BICRO (kroz jasne uloge i odgovornosti unutar različitih OP-ova za novo programsko razdoblje).

Relevantnost

PREPORUKE

7. Institucija koja će biti nadležna za razvoj društvenog poduzetništva u RH treba inicirati proces izrade i usvajanja općeg zakona o društvenim poduzećima te, kao prvu aktivnost, razviti službenu evidenciju društvenih poduzeća.
8. Inicirati i pokrenuti Savjet za razvoj društvenog poduzetništva (pri Vladi RH).

Učinkovitost

E

P

3. U kojoj mjeri su usklađene aktivnosti Strategije razvoja društvenog poduzetništva i OPULJP-a u okviru Specifičnog cilja 9.v.1?
4. Jesu li aktivnosti planirane u skladu s potrebama ciljnih skupina definiranih Specifičnim ciljem 9.v.1 i postoje li dokazi za to?
5. Jesu li pokazatelji i njihove ciljane vrijednosti planirani realno i u skladu s planiranim aktivnostima?
6. U kojoj su mjeri intervencije SC-a 9.v.1 pridonijele kreiranju novih socijalnih i poduzetničkih aktivnosti i promicanju zapošljavanja ranjivih skupina u zajednicama?

Učinkovitost

KLJUČNI NALAZI

- Mjera 1. Uspostava i unaprjeđenje zakonodavnog i institucionalnog okvira za razvoj društvenog poduzetništva, 9 aktivnosti, ni jedna aktivnost nije provedena.
- Mjera 2. Uspostava financijskog okvira za učinkovit rad društvenih poduzeća, 5 aktivnosti, jedna je aktivnost provedena, dvije aktivnosti su djelomično provedene.
- Mjera 3. Promicanje važnosti i uloge društvenog poduzetništva kroz sve oblike obrazovanja, 9 aktivnosti, 3 su aktivnosti djelomično provedene.
- Mjera 4. Osiguranje vidljivosti uloge i mogućnosti društvenog poduzetništva u RH i informiranje opće javnosti o temama u vezi s društvenim poduzetništvom, 5 aktivnosti, 4 aktivnosti djelomično su provedene.
- Mjera 5. Praćenje provedbe Strategije razvoja društvenog poduzetništva, 3 aktivnosti, djelomično je provedena jedna aktivnost.
- Od ukupno planirane 31 aktivnosti u okviru pet mjera Strategije razvoja društvenog poduzetništva, samo je jedna aktivnost provedena, dok je 10 aktivnosti djelomično provedeno; većina slabosti ekosustava iz 2014. godine nije poboljšana/riješena provedenim aktivnostima.

Učinkovitost

KLJUČNI NALAZI

- Odobreni projekti predstavljaju potencijal u rješavanju socijalne isključenosti i promicanju zapošljavanja ranjivih skupina u zajednicama; u njih potrebno uključiti još više ranjivih skupina
- Korisnici sudionike projektnih aktivnosti često traže u svojim bazama podataka, odnosno među poznatim im sudionicima
- Sudionici su u projektima sudjelovali zbog mogućnosti stjecanja novih znanja i vještina, želje za zaposlenjem, zbog prilike za sudjelovanjem u zanimljivim i kreativnim aktivnostima, stjecanjem poznanstava te socijalizacijom i povezivanjem s drugima u zajednici; zbog osjećaja korisnosti i stjecanja novog radnog iskustva
- Korisnici su u projektima sudjelovali zbog poboljšanja uvjeta i mogućnosti pokretanja/poslovanja društvenih poduzeća; novog zapošljavanja u društvenim poduzećima; povećanja svijesti/vidljivosti o društvenom poduzetništvu te socijalne i radne integracije

Učinkovitost

KLJUČNI NALAZI

- Objave PDP-ova i poziva za izravnu dodjelu sredstava slijedili su intervencije OPULJP-a
- Objave PDP-a i poziva za izravnu dodjelu sredstava kasnile su, što je imalo utjecaja i na (ne)realizaciju pokazatelja ostvarenja i rezultata
- Na temelju dosadašnje realizacije postavljeni pokazatelji odgovaraju planiranim i financiranim aktivnostima, ali njihova realizacija može predstavljati izazov
- Pokazatelji bili su postavljeni preambiciozno, zbog malog broja provedenih projekata postoji rizik od neostvarenja planiranih vrijednosti pokazatelja ostvarenja

Učinkovitost

KLJUČNI NALAZI

- U praksi se pokazalo da postoji problem u kreiranju i provedbi potpore kad ne postoji jasna definicija i registar/evidencija društvenih poduzeća. Investicije u opremu pokazale su se kao dobra komponenta u projektima koji za cilj imaju kreiranje novih društveno-poduzetničkih aktivnosti
- Za Korisnike, najvažniji su rezultati projekata doprinos lokalnoj zajednici, pokretanje novih poduzetničkih inicijativa, zapošljavanje i veća vidljivost te bolje razumijevanje pojma društvenog poduzetništva
- Najvažniji ostvareni rezultati projekata za sudionike su stjecanje novih znanja i vještina, stjecanje samopouzdanja u svoje mogućnosti, povećana motivacija za rad, otvaranje novih mogućnosti i upoznavanje novih poznanika i prijatelja
- Projekti koji se provode u okviru PDP-a Jačanje poslovanja društvenih poduzetnika – faza I. posjeduju potencijal za značajniji doprinos poboljšanju socijalnih i poduzetničkih aktivnosti u zajednicama

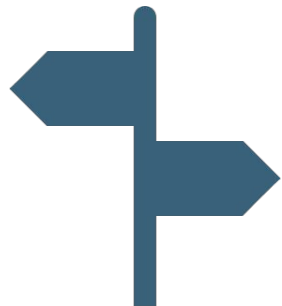
Učinkovitost

PREPORUKE

9. Poticati i direktno utjecati na razvoj ekosustava kroz jednogodišnje akcijske planove Savjeta za razvoj društvenog poduzetništva s konkretnim aktivnostima i nositeljima.
10. U okviru PDP-a i izravnih dodjela sredstava i dalje je potrebno promicati jačanje kompetencija svih uključenih u projektne aktivnosti – nezaposlenih osoba, zaposlenih u društvenim poduzećima, kao i menadžera društvenih poduzeća, s naglaskom na poduzetničke i digitalne vještine.
11. Potrebno uključiti ciljne skupine koje nisu bile obuhvaćene (stručna javnost te javni službenici).
12. U sljedećem programskom razdoblju potrebno je poticati razvoj i podršku inovativnih ideja i pristupa: a) pružanje potpore stvaranju ili unaprjeđenju usluga za uključene sudionike i b) razvoj novih ili nadogradnju postojećih socijalno-poduzetničkih usluga ili proizvoda.

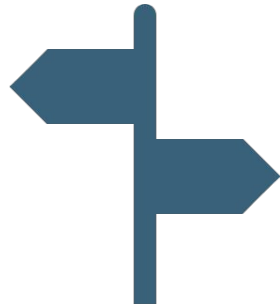
Učinkovitost

PREPORUKE

13. Cjelokupni proces, od pripreme potrebne opsežne dokumentacije za PDP-ove, odobravanje projektnih prijedloga i ugovaranja veoma je složen i dugotrajan proces te ga je stoga potrebno adekvatno planirati.
14. U pripremi operativnih dokumenata za naredno razdoblje potrebno je obratiti pažnju na realistično planiranje pokazatelja ostvarenja i rezultata.
  - Osim kvantitativnih formirati i specifične kvalitativne pokazatelje vezanih za konkretan PDP ili poziv za izravnu dodjelu - korištenje kvalitativnih pokazatelja društveno-odgovornog računovodstva, odnosno pokazatelja društvenog utjecaja dok se ne izradi jedinstvena metodologija za praćenje ekonomskog i društvenog utjecaja društvenih poduzeća

Učinkovitost

PREPORUKE

15. Potrebno je kreirati jasnu viziju i okvir razvoja društvenog poduzetništva u RH.
16. Potrebno je nastaviti s dobrim praksama identificiranima u doprinosu društvenom poduzetništvu u RH kroz veću vidljivost i bolje razumijevanje pojma društvenog poduzetništva.
17. Osigurati fokusirano financiranje kroz buduće PDP-ove (moguće fazno s obzirom na fazu razvoja društvenog poduzeća) i tematsku stručnu savjetodavnu potporu i mentorstvo (upravljanje projektima, razvoj poslovanja) za Korisnike projekata.
18. U budućim PDP-ovima, osigurati besplatnu nefinancijsku podršku (upravljanje projektima, razvoj poslovanja) i mentorstvo (npr. neke od zemalja EU razvile su uspješne vaucher sheme, kroz Tehničku pomoć ugovaraju vanjsku stručnu podršku).

Djelotvornost

E

7. Jesu li planirana sredstva u skladu s vrstama aktivnosti koje se planiraju i provode?

P

8. Koriste li se i u kojoj mjeri financijski instrumenti za razvoj i poticanje društvenog poduzetništva?

Djelotvornost

KLJUČNI NALAZI

- U okviru OPULJP-a za operacije SC-a 9.v.1 alocirano manje od 40 % planiranih sredstva. To je rezultat kašnjenja u objavama PDP-a, ocjenjivanja projektnih prijedloga i ugovaranja projekata.
- Pojednostavljene mogućnosti financiranja standardnom veličinom jediničnih troškova i fiksni iznosi omogućili su smanjenje administrativnog opterećenja Korisnicima (a i svim akterima uključenim u upravljanje ESIF-om) i usredotočenost Korisnika na postizanje planiranih aktivnosti i rezultata projekata
- Završene intervencije su ekonomične
- Dodijeljena financijska sredstva za provedbu projekata pokazala su se veoma važnima za provedbu projekata u fazi pripreme društveno-poduzetničkih aktivnosti, dok su za projekte koji se komercijaliziraju potrebna puno veća ulaganja samih Korisnika i/ili korištenje drugih izvora financiranja

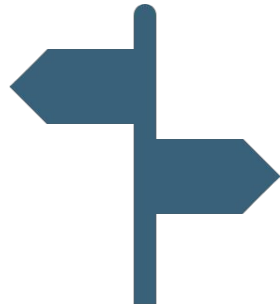
Djelotvornost

KLJUČNI NALAZI

- Nedostatak pristupa financijama i dalje se smatra jednom od najznačajnijih prepreka za pokretanje, održivost i rast društvenih poduzeća u RH. U okviru intervencija OPULJP-a nije razvijen nijedan financijski instrument podrške društvenim poduzećima
- Projekti financirani iz ESF-a uglavnom su namijenjeni za „soft” projekte

Djelotvornost

PREPORUKE

19. Dosadašnji PDP-i bili su primjereni i dovoljni za projekte u fazi pripreme društveno-poduzetničkih aktivnosti: jačanje kapaciteta organizacija i kompetencija uključenih sudionika projekta. Takav oblik potpore potreban je i u budućnosti.
20. Za društvena poduzeća koja na tržište uvode nove usluge i /ili nove proizvode, pozicioniraju se na tržištu ili rastu, potrebno je omogućiti kombinaciju različitih izvora financiranja (bespovratna i povratna sredstva). Pri tome, potrebno je dodati i mogućnost korištenja bespovratnih sredstava za specifične potrebe takvih društveno-poduzetničkih pothvata (npr. digitalizacija poslovanja, ulaganja u razvoj novih proizvoda, internalizacija poslovanja).
21. U budućnosti je također potrebno omogućiti pojednostavljene mogućnosti financiranja, npr. za troškove osoblja i neizravne troškove.

Djelotvornost

PREPORUKE

22. Potrebno je osigurati komplementarnost PDP-ova iz različitih OP-a te ravnotežu u financiranju ključnih elemenata poslovnog razvoja društvenih poduzeća.
23. Razviti financijske instrumente za podršku društvenim poduzećima, pazeći na postojeće instrumente drugih pružatelja financijske podrške i potencijalno uočene nedostatke na tržištu.

Učinak

E

9. Jesu li mjere OPULJP-a i Strategije razvoja društvenog poduzetništva poduzete u svrhu stvaranja odgovarajućeg zakonodavno-institucionalnog okvira za društveno poduzetništvo utjecale na broj društvenih poduzetnika i razvoj drugih elemenata ekosustava?

10. Postoje li mjere usmjerene na poticanje razvoja društvenog poduzetništva na regionalnoj razini?

11. U kojoj su mjeri učinci i rezultati provedenih projekta u okviru SC 9.v.i dugoročno održivi, te hoće li se takav učinak moći očuvati i bez financiranja iz nacionalnih/europskih fondova?

P

Učinak

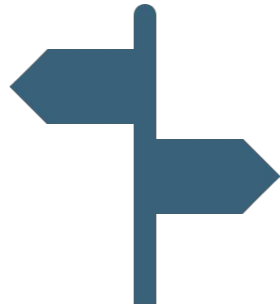

KLJUČNI NALAZI

- Mjere OPULJP-a i Strategije razvoja društvenog poduzetništva nisu značajnije utjecale na broj društvenih poduzeća i razvoj elemenata ekosustava društvenog poduzetništva u RH.
- Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine i županijske razvojne strategije - doprinos provedbe regionalnih strategija Strategiji razvoja društvenog poduzetništva vrlo je skroman.
- Ključni fokus projekata iz prvog PDP-a i izravne dodjele sredstava MHB-a bio je na edukacijskim aktivnostima i na informiranju različitih javnosti i promociji društvenog poduzetništva. Svi projekti ostvarili su očekivane rezultate, no nisu dali značajan doprinos razvoju ekosustava društvenog poduzetništva u RH. Svakako su donekle doprinijeli većem razumijevanju i vidljivosti društvenog poduzetništva te, kao i drugi PDP-i unutar ESF-a u tom razdoblju, većoj organizacijskoj i financijskoj stabilnosti Korisnika.

Učinak

PREPORUKE

24. Potrebno je razviti poticajan zakonodavni okvir, učinkovite javne institucije i privatne organizacije kao stupove nefinancijske podrške, iskrojene i dostatne inovativne i postojeće financijske podrške (PDP, financijski instrumenti), kontinuirana istraživanja i statističko praćenje razvoja sektora, mjerenje utjecaja i promociju društvenog poduzetništva.
25. U narednom programskom razdoblju potrebno je uključiti predstavnike regionalnih i/ili lokalnih institucija u jasne procese planiranja i provedbu mjera za razvoj društvenog poduzetništva u RH.
26. Osigurati sredstva (za manje PDP-e) za razvoj socijalnih inovacija koje doprinose razvoju lokalnih zajednica.

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

Europska unija
Zajedno do fondova EU

UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

MINISTARSTVO RADA, MIROVINSKOGA
SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

Naučene lekcije

Hvala na pažnji!

PITANJA?

